

Дејан Методијески

БИЗНИС ТУРИЗАМ

ДЕЈАН МЕТОДИЈЕСКИ

БИЗНИС ТУРИЗАМ

ТУРИСТИКА
СКОПЈЕ
2025

Автор:

Дејан Методијески, Факултет за туризам и бизнис логистика, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

Издавач: Здружение на граѓани за истражување и креирање политики во туризмот, угостителството и одржливиот развој ТУРИСТИКА Скопје

Уредник: Никола Цуцулески

Рецензенти: Оливер Филипоски, Владимир Китанов

Лектор: Толе Белчев

Дизајн: Туристика Скопје

Печати: Печатница Дуле 99, Скопје

Тираж: 100

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

338.48-1/.6

МЕТОДИЈЕСКИ, Дејан

Бизнис туризам / Дејан Методијески. - Скопје : Туристика, 2025. -
174 стр. ; 30 см

Библиографија: стр. 166-174

ISBN 978-608-4872-27-6

а) Бизнис туризам

COBISS.MK-ID 66877957

Содржина

ПРЕДГОВОР	1
I. АСПЕКТИ НА ПАТУВАЊАТА И ТУРИЗМОТ	2
1. Дефинирање на туризмот	2
2. Регионални карактеристики на меѓународниот туризам	5
3. Влијанија на туризмот	10
4. Трендови во туризмот	12
II. ДЕЛОВНИ ПАТУВАЊА И ТУРИЗАМ	18
1. Поим за деловен туризам	18
2. Историски развој на деловниот туризам	21
3. Дигиталните номади како современа форма на деловен туризам	24
III. ВИДОВИ ДЕЛОВЕН ТУРИЗАМ	30
1. Деловен туризам поврзан со состаноци	31
2. Стимулативни аранжмани	34
3. Едукација и тренинг	35
4. Волонтерство	42
IV. ПОИМ, ЗНАЧЕЊЕ И ПОДЕЛБА НА НАСТАНИТЕ	44
1. Поим и дефинирање на настаните	44
1.1. Значењето на настаните за угостителството и туризмот	44
1.2. Социјални, културни, економски и политички влијанија на настаните	45
1.3. Меѓународни примери и позначајни светски настани	45
1.4. Преглед на позначајните настани во нашата земја	49
2. Критериуми за поделба на различните видови настани	55
2.1. Поделба на настаните според содржината	55
2.2. Поделба на настаните според континуитет на организација и значење	56
2.3. Поделба на настаните според бројот на учесниците	57
2.4. Поделба на настаните според територијалниот опфат	57
2.5. Поделба на настаните според временскиот период на одржување	58
3. Безбедност при организација на настани	58
V. КОНФЕРЕНЦИИ, САОЕМИ, ФЕСТИВАЛИ И БАНКЕТИ	60
1. Постановок и развој на конференциите	60
2. Историски прогрес на саеми	64
3. Краток преглед на историјата на фестивалите	67
4. Преглед на историскиот развој на банкетите	68
VI. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПОНУДАТА И ПОБАРУВАЧКАТА НА ДЕЛОВЕН ТУРИЗАМ	70
1. Понуда на деловен туризам	70
2. Побарувачка на деловен туризам	74
3. Стратешко планирање на деловниот туризам	77

4. Дестинации за деловен туризам – примери и практики	79
5. Конвенциско биро	80
VII. ДОГОВОРИ ВО ТУРИЗМОТ	82
1. Договорите и туристичкото право	82
2. Договори со угостителски претпријатија	85
3. Договори со туристички агенции и организатори на патувања	92
VIII. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ДЕЛОВНИ НАСТАНИ ВО УГОСТИТЕЛСТВОТО	100
1. Оброци, мени, кувертирање и послужување	102
2. Организација на настани во угостителството	108
2.1. Банкет од протоколарен карактер	108
2.2. Коктел партија	113
2.3. Ладно бифе	115
2.4. Чајанка	117
2.5. Интимна вечера.....	118
2.6. Доцна вечера.....	120
2.7. Пикник.....	120
2.8. Гарден партија.....	121
IX. ДОПОЛНИТЕЛНИ АСПЕКТИ ПОВРЗАНИ СО ДЕЛОВНИОТ ТУРИЗАМ	122
1. Туристичко водење	122
2. Преведување	125
3. Повраток на данок	127
4. Царински формалности.....	128
5. Дневници за службени патувања.....	134
X. ТУРИСТИЧКИОТ ШОПИНГ КАКО ЗНАЧАЕН СЕГМЕНТ ВО ДЕЛОВНИОТ ТУРИЗАМ	136
1. Шопинг туризам и туристички шопинг.....	136
2. Побарувачка на шопинг туризам.....	139
3. Понуда на шопинг туризам.....	141
4. Потенцијали за развој на шопинг туризам во Северна Македонија	155
Користена литература.....	166

ПРЕДГОВОР

Книгата „Бизнис туризам“ е наменета за сите кои работат во секторот туризам и угостителството, за академската јавност, студентите, истражувачите, учениците, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со бизнис туризмот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на бизнис туризмот. Материјалот во трудот е поделен во 10 поглавја.

Во првиот дел е опфатен материјалот кој се однесува на дефинирање на туризмот, регионални карактеристики на меѓународниот туризам, влијанија на туризмот и трендови во туризмот.

Во вториот дел се разгледува материјалот поврзан со поим за деловен туризам, историскиот развој на деловниот туризам и дигиталните номади како современа форма на деловен туризам.

Во третиот дел се опфатени видовите деловен туризам, како деловен туризам поврзан со состаноци, стимулативните аранжмани, едукација и тренинг и волонтерство.

Во четвртиот дел, посветено е внимание на материјалот кој се однесува на дефинирање на настаните, значењето на настаните за угостителството и туризмот, социо-културните и економските влијанија на настаните, примери на позначајни настани во светот и во нашата земја, критериумите за поделба на различните видови на настани и безбедност на настани.

Во петтиот дел се обработува материјалот поврзан со постанок и развој на конференциите, историски прогрес на саемиите, краток преглед на историјата на фестивалите и преглед на историскиот развој на банкетите.

Шестиот дел е посветен на проблематиката поврзана со понуда на деловен туризам, побарувачка на деловен туризам, стратешко планирање на деловниот туризам, дестинации за деловен туризам – примери и практики и конвенциски бироа.

Седмиот дел од трудот обрнува внимание на договорите во туризмот, односно туристичкото право и договори со угостителски претпријатија, како и договори со туристички агенции и организатори на патувања.

Во осмиот дел од книгата се опфатени оброци, мени, кувертирање и послужување, како и организацијата на различни настани во угостителството.

Во деветтиот дел од трудот е посветено внимание на дополнителните аспекти од деловниот туризам како туристичко водење, преведување, повраток на данок, царински формалности и дневници за деловни патувања.

Во десеттиот дел од трудот се третира проблематиката поврзана со туристичкиот шопинг како значаен сегмент во деловниот туризам.

Во материјалот се презентирани современите светски тенденции во развојот на деловниот туризам. Во изработката на трудот користена е соодветна стручна литература и релевантни интернет извори од областа на деловниот туризам и деловните патувања.

Искажувам благодарност и до сите колеги и соработници кои дадоа придонес во обезбедувањето на материјалите кои беа неопходни за комплетирање на содржината на овој труд. Упатувам благодарност и до рецензентите Оливер Филипоски и Владимир Китанов за корисните сугестии при креирање на материјалот за книгата. Имајќи предвид дека е ова прво издание, ненамерно, можеби, се пропуштени некои карактеристики на бизнис туризмот. Мислењата и забелешките можат да се упатуваат по електронски пат. За сите забелешки, авторот ќе Ви биде благодарен и ќе ги земе предвид при создавањето на следното, дополнето издание на овој материјал.

Дејан Методијески

